

**SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY POWIATOWEGO
CENTRUM POMOCY RODZINIE W KRAŚNIKU
JAKO ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ**

za rok 2024

**Informacja sporządzona w związku z art. 76 ust. 4
pkt 15 oraz art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca
2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy
zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49)**

Kraśnik 2025

Spis treści

Wprowadzenie	str. 3
I. Realizacja zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku	str. 5
1. PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej	str. 5
2. Struktura rodzin zastępczych	str. 11
3. Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	str. 13
4. Wysokość środków finansowych na wypłatę świadczeń w ramach rodzinnej pieczy zastępczej	str. 17
5. Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej	str. 22
6. Usamodzielnienia wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej	str. 27
7. Mieszkania chronione	str. 28
II. Zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej	str. 28
III. Podsumowanie i wnioski	str. 30

WPROWADZENIE

Rodzina stanowi wyjątkowe i niepowtarzalne środowisko – pełne miłości i solidarności – niezbędne dla prawidłowego rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego dziecka, jedyne pod względem możliwości wychowania, nauczania i przekazywania wartości. Aktywne działania osób, zespołów, instytucji i służb powinny być ukierunkowane na kompleksową pomoc dziecku i rodzinie wspomagającą rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone w związku z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49). Ustawa, obok wyraźnie wskazanych kompetencji powiatu w zakresie organizacji pieczy zastępczej, nałożyła również zadania i obowiązki wspierania rodziny i dziecka umieszczonego w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji szczęśliwej rodziny. Wspieranie rodziny, a w zasadzie wszystkich rodzin należy do **zadań gminy**.

W przypadku, gdy rodzice nie zapewniają dziecku opieki i wychowania należy takiemu dziecku zapewnić pomoc w formie pieczy zastępczej. Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej należy do **zadań własnych powiatu**.

Wszystkie zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje Starosta za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, które najczęściej następuje na podstawie orzeczenia sądu (ale może być realizowane również w inny sposób, który jest wskazany w ustawie), otwiera dla dziecka i jego rodziny nowy rozdział w życiu. Ma to być okres życia lepszego, w którym czas przebywania w pieczy zastępczej ma być wykorzystany na eliminację szkód wyrządzonych dziecku przez jego naturalnych rodziców.

Powiatowy system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji, działań i publicznych środków finansowych, które mają na celu zapewnić czasową opiekę i wychowanie dziecku.

Jednym z głównych celów pieczy zastępczej jest realizacja planu pracy z rodziną, a jeżeli jest to niemożliwe - wtedy zadaniem pieczy jest dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie go do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia oraz pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki. Jednocześnie, piecza zastępcza ma nauczyć dziecko zdobywania umiejętności społecznych oraz nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów zarówno z rodziną, jak i rówieśnikami. Ponadto, piecza powinna dążyć do zaspokojenia potrzeb emocjonalnych dzieci, jak również bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Do zakresu działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej, niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów.

Przedstawiając niniejsze sprawozdanie buduje się całokształt działań administracji samorządowej podejmowanych w roku 2024 w ramach organizacji i realizacji rodzinnej pieczy zastępczej. Działania te realizowane były na dwóch kierunkach: poza rodziną czyli w ramach współpracy instytucjonalnej i bezpośrednio na rzecz rodziny zastępczej, do której dana pomoc była adresowana. Informacja jest również obrazem potencjału jakim dysponowała jednostka na rzecz prawidłowego realizowania zadania od strony finansowej i rzeczowej.

Niezależnie od przedstawienia funkcjonowania systemu rodzinnej pieczy zastępczej, w tym materiale ujęto instytucjonalną pieczę zastępczą, rezultaty pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, działania podejmowane na rzecz usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej oraz inne świadczenia kierowane do wychowanków pieczy.

W ten sposób powstał całościowy i kompletny ogład wsparcia skierowanego przez powiat do rodziców mających trudności w zapewnieniu swojemu dziecku opieki i wychowania, do rodziców zastępczych, którzy przyjęli obowiązek czasowego wykonywania funkcji rodziny naturalnej.

I. Realizacja zadań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku

1. PCPR jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej

Zgodnie z Zarządzeniem Starosty Kraśnickiego Nr 46/2011 z dnia 29 grudnia 2011r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie pełni rolę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W strukturze organizacyjnej jednostki funkcjonuje **Zespół do spraw pieczy zastępczej i stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.**

Rolą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest pomoc rodzinie w zorganizowaniu profesjonalnej opieki nad powierzonym dzieckiem. Cel ten osiąga się poprzez budowanie pozytywnych relacji z rodziną zastępczą, wzmacnianie wzajemnego zaufania, wspólne rozwiązywanie problemów, jakie pojawiają się w życiu codziennym dziecka. Organizator jest inicjatorem zmian w życiu dziecka i rodziny. Z rodziną omawiane są i wdrażane plany pracy, inicjowane są cykle tematyczne wspólnych szkoleń, ocenia się szanse na powrót do rodziny biologicznej.

W roku 2024 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej zrealizował następujące zadania, o których mowa w art. 76 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

Rezultat:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie działało na rzecz pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Działania takie prowadzone były jak co roku poprzez zamieszczanie ogłoszeń promujących rodzicielstwo zastępcze na stronie internetowej PCPR, za pośrednictwem mediów społecznościowych, poprzez plakaty informacyjne, wywieszane banery informacyjne, audycje radiowe oraz spot reklamowy promujący rodzicielstwo zastępcze. Samochód służbowy PCPR opatrzony jest w naklejkę reklamującą rodzicielstwo zastępcze. Najbardziej skuteczną metodą promującą rodzicielstwo zastępcze były spotkania integracyjne, np. festyn „Dzień Rodzicielstwa Zastępczego”.

Rodziny zastępcze z terenu powiatu kraśnickiego w 2024 roku aktywnie działały w stowarzyszeniu rodzin zastępczych „Pełna Chata”. W 2024 roku Stowarzyszenie zrealizowało 4 projekty: „Wspieranie działań na rzecz rodzin z dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych”, „Andrzejki w Krainie Czarów”, „Mikołajki jak z bajki”, „Przyczyny i skutki umieszczenia dzieci poza środowiskiem rodziny biologicznej”. Środki finansowe pozyskano z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie. Stowarzyszenie „Pełna Chata” wspólnie z PCPR wydało kalendarz promujący rodzicielstwo zastępcze na 2025 rok.

Pozyskanie wystarczającej liczby kandydatów, spełniających kryteria ustawowe oraz mających odpowiednie predyspozycje i motywacje do prowadzenia rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim jest niezbędne i stanowi główny kierunek działań PCPR w Kraśniku.

- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

Rezultat:

W ciągu roku 2024 - 5 osób otrzymało kwalifikacje na udział w szkoleniu do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i zostały zgłoszone na szkolenie. Podczas wstępnych rozmów z kandydatami oraz w trakcie wywiadów środowiskowych w miejscu ich zamieszkania, dokonywano analizy sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej.

- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

Rezultat:

W minionym roku udzielano na bieżąco zainteresowanym osobom informacji na temat procedury ustanawiania rodziny zastępczej. Dzięki szerokiej akcji promującej rodzicielstwo zastępcze, w roku 2024 do Centrum wpłynęło pięć wniosków o skierowanie na szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze. Pięć osób zostało przeszkolonych na rodzinę zastępczą w systemie on-line przez Stowarzyszenie ‘Nowy Dom’ z siedzibą w Zawierzbie. Na wniosek pięciu osób zostały wydane zaświadczenia kwalifikacyjne.

PCPR poprzez kampanię społeczną upowszechniało pozytywny wizerunek rodzin zastępczych na terenie powiatu, jednocześnie zachęcało potencjalnych kandydatów do podjęcia decyzji o pełnieniu funkcji rodziny zastępczej.

3a) zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;

Rezultat:

W roku 2024 przez psychologa zatrudnionego w Centrum kandydaci zostali poddani psychologicznym badaniom testowym oraz odbyły się rozmowy indywidualne. Psycholog sporządził 5 pozytywnych opinii dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

Rezultat:

Do Centrum nie wpłynął żaden wniosek o przeszkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;

Rezultat:

Rozeznanie w powyższym zakresie prowadzą pracownicy współpracujący z rodzinami zastępczymi. Centrum zorganizowało w 2024r. trzy szkolenia dla rodzin zastępczych w formie stacjonarnej oraz cykl spotkań superwizji. Rodziny były informowane również przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej o możliwości korzystania ze szkoleń on-line.

6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

Rezultat:

Do udziału w grupach wsparcia zapraszane są wszystkie rodziny zastępcze. W roku 2024 zorganizowano 20 spotkań dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą (spotkania odbywały się 2 razy w miesiącu w godzinach popołudniowych,

z wyłączeniem okresu wakacyjnego). Celem spotkań prowadzonych w formie „Grupy wsparcia” było wzajemne wspieranie się rodziców zastępczych, poszerzanie wiedzy, wymiana doświadczeń i doskonalenie umiejętności wychowawczych. Ważnym i niejako wiodącym tematem spotkań była pomoc opiekunom zastępczym w rozwiązywaniu problemów związanych z opieką nad dziećmi. Udział w „Grupie wsparcia” psychologa i koordynatorów zatrudnionych w Centrum było podkreśleniem profesjonalnej realizacji tego zadania.

7) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

Rezultat:

Charakter i cel rodzinnej pieczy zastępczej wymagał prowadzenia przez Centrum ścisłej współpracy z instytucjami otoczenia rodziny zastępczej. Powszechną praktyką działania koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej była realizacja takich obowiązków jak:

- a) współdziałanie z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny, którzy z racji swojej pracy dysponowali bieżącą wiedzą z zakresu funkcjonowania rodziców naturalnych dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- b) współpraca z sądem rejonowym, kuratorami sądowymi,
- c) współdziałanie z placówkami oświatowymi działającymi w poszczególnych gminach dotyczące sporządzania opinii na temat postępów w nauce dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- d) konsultacje z Ośrodkiem Adopcyjnym oraz Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie.

Na bieżąco prowadzono współpracę z ww. instytucjami w formie kontaktu osobistego, telefonicznego lub pisemnego ze środowiskiem lokalnym, jak również z Powiatowym Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Komisariatami Policji, podmiotami leczniczymi, Placówkami Opiekuńczo–Wychowawczymi, Centrum Specjalistycznym SOS Kraśnik, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Spółdzielnią Socjalną.

Współpraca z innymi instytucjami rozwijana była podczas posiedzeń zespołów w sprawie dokonywania ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

8) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;

Rezultat:

Osoby, które sprawowały i nadal sprawują rodzinną pieczę zastępczą miały w pierwszej kolejności nieograniczoną dostępność do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności psychologicznego i rodzinnego. W ramach poradnictwa psychologicznego realizowane były procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii przez psychologów Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kraśniku oraz Centrum Specjalistyczne SOS Wioski Dziecięce w Kraśniku oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DAW-MED w Kraśniku. W ramach poradnictwa rodzinnego rozwiązywane były konkretne problemy funkcjonowania rodziny, w tym przeprowadzono terapię rodzinną.

Ponadto psycholog zatrudniony na stanowisku koordynatora na bieżąco, podczas wizyt w rodzinach zastępczych, udzielał wsparcia i porad psychologicznych. W razie zgłaszanych potrzeb przez rodziny służył pomocą w Centrum.

9) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;

Rezultat:

Osoby, które sprawowały i nadal sprawują rodzinną pieczę zastępczą korzystały z poradnictwa prawnego oferowanego przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kraśniku. W ramach poradnictwa prawnego udzielano informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz zabezpieczenia społecznego.

10) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;

Rezultat:

Okresowa ocena sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej należy do jednych z najważniejszych procedur postępowania w ramach systemu rodzinnej pieczy zastępczej. Dokonywana była w celu ustalenia aktualnej sytuacji dziecka, oceny zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz weryfikacji sytuacji opiekuńczo – wychowawczej wychowanków rodzin zastępczych. W przypadku dzieci do 3 lat okresowa ocena dokonywana była nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Okresowa

ocena sytuacji dziecka przeprowadzana była w ścisłej współpracy z asystentami rodziny, pedagogami, wychowawcami, Ośrodkiem Adopcyjnym w Lublinie.

11) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;

Rezultat:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zapewniło rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka poradnictwo, które miało na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego. Poradnictwo było udzielane w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w ramach usuwania przyczyn kryzysu osobistego. Dziewięć rodzin skorzystało z porad świadczonych przez OIK. W miarę możliwości również koordynatorzy podczas wizyt w rodzinach zastępczych służyli pomocą.

11a) zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;

Rezultat:

W roku 2024 koordynatorzy uczestniczyli w 11 szkoleniach mających na celu aktualizację ich wiedzy i wzrost kompetencji osobistych w zakresie wykonywanego zawodu. Ponadto koordynatorzy uczestniczyli w cyklu spotkań superwizji.

12) przedstawianie Staroście i Radzie Powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

Rezultat:

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej przedstawiają coroczne sprawozdanie z efektów swojej pracy i składają je dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku. Na podstawie tych dokumentów organizator rodzinnej pieczy zastępczej buduje obraz realizacji zadań oraz bilansuje rezultaty pracy koordynatorów. Koordynatorzy wykonują swoją pracę w ramach stosunku pracy, w systemie zadaniowego czasu pracy lub w ramach umowy zlecenia. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej podczas sesji Rady Powiatu w Kraśniku w dniu 27 marca 2024r. przedstawił Staroście i Radnym Powiatu coroczne sprawozdanie z efektów swojej pracy za rok 2023.

13) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;

Rezultat:

PCPR w 2024 roku zgłosił do Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie 3 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

2. Struktura rodzin zastępczych

Systematyczna rozbudowa systemu rodzinnej pieczy zastępczej ma na celu zapobieganie umieszczaniu najmłodszych dzieci w warunkach instytucjonalnych, nawet jeśli to umieszczenie następuje wspólnie ze starszym rodzeństwem.

W powiecie kraśnickim rodzinną pieczę zastępczą występowała w roku 2024 w formie rodziny zastępczej i rodzinnych domów dziecka. Funkcjonowały następujące rodzaje rodzin zastępczych:

1) **spokrewniona**, którą mogą tworzyć małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, tj. babcia, dziadek, brat, siostra;

2) **niezawodowa**, którą mogą tworzyć małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, nie będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

3) **zawodowa**, którą mogą tworzyć małżonkowie lub osoba, niepozostająca w związku małżeńskim, nie będąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, a wśród nich:

a) **pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** - w tej rodzinie umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci, w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej jest dopuszczalne umieszczanie w tym samym czasie większej liczby dzieci - na pobyt okresowy, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, nie dłużej niż na 4 - 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej;

b) **specjalistyczna** - w tej rodzinie umieszcza się dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich, tj. niedostosowanych społecznie.

4) rodzinny dom dziecka, w którym może przebywać w tym samym czasie łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli ta osoba uczy się lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Liczba rodzin zastępczych oraz liczba umieszczonych w nich dzieci na terenie powiatu kraśnickiego w ciągu 2024 roku ulegała zmianie. Na koniec 2024 roku stan rodzinnej pieczy zastępczej przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych na terenie powiatu kraśnickiego oraz liczba umieszczonych w nich dzieci (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1.	Rodzina zastępcza spokrewniona	38	45
2.	Rodzina zastępcza niezawodowa	23	26
3.	Rodzina zastępcza zawodowa	7	26
3a.	w tym: rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	4
3b.	w tym: rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna	1	3
4.	Rodzinny Dom Dziecka	3	24
	RAZEM	71	121

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

Powiat, na terenie którego funkcjonują rodziny mogące przyjąć dziecko, rodziny zastępcze, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z powiatem, z którego pochodzi dziecko, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków ponoszonych na jego utrzymanie.

W roku 2024 powiat kraśnicki miał zawartych z innymi powiatami 21 porozumień w sprawie ponoszenia wydatków na utrzymanie dzieci przebywających w pieczy zastępczej, z czego 4 porozumienia dotyczyły 6 dzieci pochodzących z terenu powiatu kraśnickiego przebywających w 4 rodzinach na terenie innych powiatów. Natomiast 12 dzieci z innych powiatów przebywało na podstawie 8 porozumień w 7 rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu.

W roku 2024 powstały 2 nowe rodziny spokrewnione, 4 rodziny niezawodowe, w tym 1 rodzina niezawodowa przekształciła się w rodzinę zawodową, w których umieszczono 10 dzieci. Rozwiązaniu uległy 4 rodziny. Z ogólnej liczby dzieci - 3 dzieci osiągnęło pełnoletność, 1 dziecko wróciło do rodziny biologicznej, 9 dzieci zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. W zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszczono w ciągu roku 4 dzieci.

3. Zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu kraśnickiego były objęte na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynatorzy to pracownicy zatrudnieni przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej czyli Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku, którzy są stale w bezpośrednim kontakcie z rodzinami zastępczymi, prowadząc i monitorując realizację obowiązków rodziców ale i postępowanie na drodze do powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

Koordynator jest dla każdej rodziny zastępczej pracownikiem pierwszego kontaktu. Zgodnie z ustawą koordynator rodzinnej pieczy zastępczej ma pod swoją opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych. Do jego zadań należy udzielanie pomocy rodzinom zastępczym oraz wspieranie ich w opiece i wychowaniu dzieci. Spośród wielu jego zadań podkreślić należy te, które realizowane są w ramach bliskiej współpracy z rodziną i dzieckiem. Są to :

- 1) przygotowanie planu pomocy dziecku we współpracy z rodziną zastępczą i asystentem rodziny lub pracownikiem socjalnym;
- 2) prowadzenie działań zmierzających do integracji rodzinnych środowisk zastępczych;
- 3) zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do pomocy specjalistycznej (psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej);
- 4) współpraca z ośrodkami adopcyjnymi;
- 5) wspieranie pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.

Poza wymienionymi powyżej zadaniami koordynatorzy wypełniali liczne obowiązki wynikające z innych przepisów ustawy o wspieraniu rodziny. Wydawali opinie dotyczące możliwości powrotu dziecka pod opiekę rodziców, przygotowywali opinie o konieczności uregulowania sytuacji prawnej dziecka po upływie 18 miesięcy

od chwili umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, jeżeli sytuacja rodziców dziecka nie uległa zmianie.

Koordynatorzy uczestniczyli w posiedzeniach zespołów w sprawie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, dokonywali oceny rodziny, przygotowywali wspólnie z podopiecznym i rodziną zastępczą, indywidualny program usamodzielnienia. Koordynator przygotowywał opinie o możliwości umieszczenia w rodzinie zastępczej większej liczby dzieci.

Zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określają szereg zadań należących do koordynatora, których wykonywanie zależało od bieżących potrzeb i sytuacji konkretnej rodziny.

W roku 2024 koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej mieli wgląd w sytuację dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych poprzez spotkania w środowisku rodzinnym, dokonując aktualizacji sytuacji rodziny zastępczej oraz dziecka umieszczonego w pieczy. Przeprowadzane były wizyty oraz rozmowy telefoniczne mające na celu między innymi monitoring czy rodzice zastępczy prawidłowo wywiązują się ze swoich zadań. Koordynatorzy inicjowali nawiązanie i utrzymanie jak najlepszej współpracy z innymi służbami działającymi na rzecz dobra dziecka. Pozytywna współpraca z sądem rodzinnym, ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, pedagogami szkolnymi, ośrodkiem adopcyjnym oraz organizacjami pozarządowymi przyczyniła się do wypracowania wielu dobrych standardów postępowania zwiększających efektywność w realizacji podejmowanych zadań.

W strukturze organizacyjnej Centrum funkcjonuje komórka organizacyjna **zespół do spraw pieczy zastępczej**. W 2024r. pracę na rzecz rodzin zastępczych wykonywało 6 pracowników. Strukturę zatrudnienia ilustruje Tabela 2.

Tabela 2. Podział zadań pomiędzy pracownikami zespołu do spraw pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku – organizator pieczy zastępczej					
Zespół do spraw pieczy zastępczej					
starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	psycholog	starszy pracownik socjalny	stanowisko do spraw realizacji świadczeń

Źródło: dane PCPR w Kraśniku

W ramach wypełniania swoich obowiązków koordynator staje przed koniecznością współpracy z przedszkolami i szkołami, sądem rodzinnym i kuratorami zespołu kuratorskiej służby sądowej, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi oraz jednostkami służby zdrowia. Jest odpowiedzialny za koordynowanie właściwego wsparcia kierowanego do rodziny zastępczej przez jej otoczenie instytucjonalne. Bardzo trudno jest zatem zdefiniować zamknięty katalog jego zadań i obowiązków.

Na efekty pracy Centrum w roku 2024 jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej złożyły się następujące działania koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej:

- 1) zorganizowanie po raz pierwszy opieki w rodzinnej formie pieczy zastępczej dla **18 małoletnich**, których rodzice zostali ograniczeni lub pozbawieni władzy rodzicielskiej;
- 2) objęcie wsparciem **57** rodzin zastępczych i dwóch rodzinnych domów dziecka przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
- 3) objęcie wsparciem **28** rodzin przez pracownika socjalnego;
- 4) przeprowadzenie **167** ocen sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na posiedzeniach Zespołu ds. oceny dziecka w konsultacji odpowiednio z rodzicami zastępczymi, psychologiem, pedagogiem, właściwym asystentem rodziny lub pracownikiem socjalnym, przedstawicielem ośrodka adopcyjnego;
- 5) sporządzenie **10** pisemnych ocen rodzin zastępczych;
- 6) opracowanie i realizowanie Indywidualnych Planów Pomocy dla **21** dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej;

7) zgłoszenie 3 dzieci do procesu adopcyjnego, wobec których została wszczęta procedura o przysposobienie;

8) sporządzenie 3 opinii dotyczących przysposobienia dziecka, kontaktów dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami RP, zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej, możliwości nieumieszczenia wspólnie rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej z powodu nie znalezienia kandydata do przysposobienia rodzeństwa;

9) wizytowanie każdej z rodzin w miejscu jej zamieszkania, monitorując warunki mieszkaniowe i bytowe oraz prowadząc rozmowy telefoniczne;

10) współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym w szczególności z placówkami edukacyjnymi, służbami kuratorskimi, pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej, asystentami rodziny, Ośrodkiem Adopcyjnym w Lublinie, kadrą poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz właściwymi sądami;

11) konsultowanie z pedagogami i wychowawcami sytuacji szkolno-wychowawczych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka;

12) świadczenie doradztwa 57 rodzinom zastępczym w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;

13) udzielenie pomocy rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnych kontaktów;

14) udzielenie wsparcia 33 pełnoletnim wychowankom przebywającym w dotychczasowych rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka;

15) monitorowanie sytuacji rodziny naturalnej dziecka dla potrzeb określenia możliwości powrotu do domu rodzinnego;

16) promowanie rodzicielstwa zastępczego;

17) przeprowadzenie procesu kwalifikacji dla kandydatów na rodziców zastępczych z terenu powiatu kraśnickiego dla potrzeb postępowań sądowych;

18) w sprawach o ograniczenie, zmianę ograniczenia bądź pozbawienie rodziców naturalnych władzy rodzicielskiej procedowano czynności dotyczące poszukania i wskazania potencjalnych kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci z terenu powiatu kraśnickiego;

19) organizowanie i nadzorowanie spotkań dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z ich rodzicami biologicznymi;

20) zrealizowanie postanowień porozumień z gminami i powiatami dotyczących 124 dzieci (przygotowanie nowych porozumień, aneksów do porozumień, comiesięczna weryfikacja prawidłowości otrzymanych lub wydatkowanych środków pod kątem poprawności merytorycznej i finansowej);

21) przeprowadzenie postępowań administracyjnych zakończonych wydaniem decyzji przez osobę zatrudnioną na stanowisku do spraw realizacji świadczeń:

a) 265 decyzji administracyjnych ustalających i decyzji administracyjnych zmieniających wysokość obligatoryjnych świadczeń dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz rodzinach pomocowych,

b) 61 decyzji administracyjnych dotyczących przyznania rodzinie świadczeń fakultatywnych (z tytułu przyjęcia dziecka do rodziny, wypoczynek poza miejscem zamieszkania, pomoc losowa, środki finansowe na utrzymanie lokalu/domu jednorodzinne, remontu),

a) sporządzenie dokumentacji finansowej w postaci 90 list wypłat świadczeń dla rodzin zastępczych,

b) sporządzenie dokumentacji finansowej w postaci 2123 not księgowych dla gmin i powiatów za pobyt dzieci w pieczy zastępczej,

c) projektowanie, monitorowanie i aktualizację rocznego budżetu powiatu związanego z wydatkami na rzecz rodzin zastępczych.

4. Wysokość środków finansowych na wypłatę świadczeń w ramach rodzinnej pieczy zastępczej

Do zadań własnych powiatu należało finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu kraśnickiego umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu. Powiat regularnie i terminowo wspierał w roku 2024 finansowo rodziny zastępcze. Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko, przysługiwało świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

1) od 01.01.2024 - 31.05.2024 było 899,00 od 01.06.2024 zł jest 1.002,00 zł

miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;

2) od 01.01.2024 - 31.05.2024 było **1.361,00 zł** od **01.06.2024 - 1.517,00 zł** miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługiwał dodatek nie niższy niż kwota od 01.01.2024 - 31.05.2024 było **274,00** od **01.06.2023 - 306,00 zł**.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta mógł przyznać:

1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;

2) świadczenie na pokrycie:

a) niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo,

b) kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki - jednorazowo lub okresowo.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa mogła otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanych z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi rodzinę zastępczą. Środki finansowe starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2, oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.

Prowadzący rodzinny dom dziecka był również uprawniony do otrzymania:

- 1) środków finansowych na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka do wysokości środków określonych w umowie, o której mowa w art. 62 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 2) środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka.

System licznych świadczeń pieniężnych kierowanych na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wymagał zabezpieczenia odpowiedniej wysokości środków finansowych w budżecie naszego powiatu. Rodzaje wydatków i ich ogólną wysokość poniesioną przez powiat w latach 2022 - 2024 ilustruje poniższa Tabela nr 3.

Tabela 3. Środki finansowe na pokrycie wydatków w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022 - 2024

Lp.	Rodzaj wydatków	Wysokość środków w roku 2022 w zł	Wysokość środków w roku 2023 w zł	Wysokość środków w 2024 w zł
1.	Comiesięczne świadczenia dla rodzin zastępczych, dla dzieci pochodzących z naszego powiatu.	1.484.828,08	1.528.731,75	1.602795,09
2.	Comiesięczne świadczenia dla rodzin zastępczych, dla dzieci pochodzących z innego powiatu.	221.442,17	283.917,43	351.319,90
3.	Świadczenia dla dzieci naszego powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innego powiatu	174.798,08	137.453,25	239.436,59
4.	Wynagrodzenie dla zawodowych rodzin zastępczych	390.596,00	476.423,00	593.819,00
5.	Wynagrodzenie dla osób zatrudnionych do pomocy w rodzinach zawodowych	95.683,00	148.081,00	156.375,00
6.	Wynagrodzenie dla rodzinnych domów dziecka	109.166,00	117.126,00	179.120,00
7.	Wynagrodzenie dla osób zatrudnionych do pomocy w rodzinnych domach dziecka	96.982,00	113.323,00	160.316,00
8.	Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	4.000,00	1.000,00	2.280,00
9.	Jednorazowe świadczenie	13.000,00	15.199,00	16.000,00

	związane z potrzebami przyjmowanego dziecka			
10.	Świadczenie związane z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	2.000,00	6.900,00	31.992,00
11.	Środki na utrzymanie lokalu mieszkalnego	60.878,63	49.746,00	57.710,00
12.	Świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego	4.000,00	16.000,00	0,00
13.	Środki finansowe na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka	0,00	0,00	2.000,00

Źródło: dane własne PCPR w Kraśniku

Łączna kwota środków finansowych przeznaczonych na zabezpieczenie potrzeb rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w 2024 roku wyniosła 3.393.163,58 zł.

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49), w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, w wysokości:

- 1) 10 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następujących latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zakres współfinansowania rodzinnej pieczy zastępczej przez gminy ilustruje Tabela nr 4.

Tabela 4. Współfinansowania rodzinnej pieczy zastępczej przez gminy

Lp.	Wpływ z gminy:	Kwota w zł
1.	Miasto Kraśnik	414 080,77 zł
2.	Gmina Gościeradów	56.571,73 zł
3.	Gmina Annopol	90 736,94 zł
4.	Gmina Dzierzkowice	0,00 zł
5.	Gmina Trzydnik Duży	120 088,88 zł
6.	Gmina Urzędów	72 092,59 zł
7.	Gmina Zakrzówek	34.382,74 zł
8.	Gmina Kraśnik	5 362,00 zł
9.	Gmina Szastarka	56 419,46 zł
10.	Gmina Wilkołaz	108 421,21 zł
	Razem	958 156,32 zł

Zródło: dane własne PCPR w Kraśniku

5. Organizacja instytucjonalnej pieczy zastępczej

Powiat kraśnicki obok pieczy rodzinnej posiada zasoby do realizacji pieczy zastępczej w formie instytucjonalnej. W roku 2024 tworzyły ją 16 placówek opiekuńczo-wychowawczych o zróżnicowanym profilu opieki i wychowania. Na

terenie powiatu kraśnickiego instytucjonalną pieczę zastępczą zapewniały następujące placówki opiekuńczo - wychowawcze:

1) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Kraśniku - placówka typu socjalizacyjnego, posiadająca 14 miejsc statutowych. Obejmuje opieką dzieci w wieku od 10 lat do ukończenia 25 roku życia. Średnie miesięczne wydatki ponoszone przez powiat na utrzymanie dziecka w placówce, w roku 2024 wyniosły 8.984,69 złotych (koszt utrzymania jednego dziecka);

2) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Kraśniku - placówka typu socjalizacyjnego, posiadająca 14 miejsc statutowych. Obejmuje opieką dzieci w wieku od 10 lat do ukończenia 25 roku życia. Średnie miesięczne wydatki ponoszone przez powiat na utrzymanie dziecka w placówce, w roku 2024 wyniosły 8.158,73 złotych (koszt utrzymania jednego dziecka);

3) Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku - placówka typu rodzinnego, posiadająca 8 miejsc statutowych. Obejmuje opieką dzieci w różnym wieku, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę rodzeństwu. Średnie miesięczne wydatki ponoszone przez powiat na utrzymanie dziecka w placówce, w roku 2024 wyniosły 4.756,77 złotych (koszt utrzymania jednego dziecka);

4) 12 Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Rodzina SOS w Kraśniku - placówki typu rodzinnego. Każda z placówek posiada od 3 do 6 miejsc, łączna liczba miejsc wynosiła 56. Placówki opiekuńczo - wychowawcze Rodzina SOS w Kraśniku obejmują opieką dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się. Umożliwiają wspólne wychowanie rodzeństwu. Prowadzone są i współfinansowane przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce. Średnie miesięczne wydatki ponoszone przez powiat na utrzymanie dziecka w placówkach w roku 2024 wyniosły 5.100,00 złotych (koszt utrzymania jednego dziecka);

5) Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Kraśniku typu interwencyjnego, posiada 8 miejsc statutowych. Obejmuje opieką dzieci w wieku od 10 roku życia. W placówce przebywają dzieci, które wymagają zapewnienia opieki i wychowania dziecku w czasie trwania sytuacji kryzysowej. Prowadzona jest i współfinansowana przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce. Średnie miesięczne wydatki ponoszone przez powiat na utrzymanie dziecka w placówce w roku 2024 wyniosły 5.800,00 złotych (koszt utrzymania jednego dziecka).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego przebywało **93** wychowanków, w tym **56** wychowanków z naszego powiatu i **37** wychowanków z innych powiatów.

Natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów według stanu na 31 grudnia 2024 roku przebywał **1** wychowanek pochodzących z powiatu kraśnickiego. W ciągu roku 2024 liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej kształtuje się na zbliżonym poziomie. Natomiast znacząco wzrosła liczba dzieci z powiatu kraśnickiego umieszczonych w placówkach w stosunku do lat poprzednich, co ilustruje poniższa Tabela.

Tabela 5. Liczba wychowanków przebywająca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu kraśnickiego (stan na 31.12.2024r.)

Lp.	Placówka	Dzieci z powiatu kraśnickiego			Dzieci z innych powiatów			Razem		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
1.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 i Nr 2 w Kraśniku	26	25	30	5	3	2	31	28	32
2.	Rodzinny Dom Dziecka w Kraśniku	3	1	1	5	6	6	8	7	7
3.	12 Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych Rodzina SOS w Kraśniku	16	16	21	35	34	29	51	50	50
4.	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Kraśniku typu interwencyjnego (funkcjonuje od maja 2022r.)	0	0	4	0	7	0	0	7	4
	Razem	45	42	56	45	50	37	90	92	93

Źródło: dane własne PCPR w Kraśniku

W instytucjonalnej pieczy na terenie powiatu kraśnickiego w 2024r. umieszczonych zostało ogółem 47 dzieci, z tego z powiatu kraśnickiego 36 dzieci. Pozostałe 11 dzieci pochodziła z terenu innych powiatów. Wśród 47 umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu: 21 wychowanków skierowanych zostało do placówki typu interwencyjnego, 19 wychowanków do placówek typu socjalizacyjnego oraz 7 wychowanków do

placówek typu rodzinnego. Ponadto z rozwiązanych rodzinnych form pieczy zastępczej do placówek zostało skierowanych 15 dzieci.

Najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci w placówce były następujące powody: nadużywanie alkoholu, niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, rozwiązanie rodzinnej formy pieczy zastępczej. W 2024 roku instytucjonalną pieczę zastępczą opuściło 44 wychowanków, w tym:

- 1) do innej placówki – 15 osób;
- 2) w celu usamodzielnienia – 12 osób;
- 3) do domu rodzinnego – 7 osób;
- 4) do rodzinnej formy opieki zastępczej – 9 osób;
- 5) adopcja – 0 osób
- 6) dom pomocy społecznej – 1 osoba.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce. Powiat, na terenie którego funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza zawiera porozumienie z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem po raz pierwszy w pieczy zastępczej, na podstawie którego przekazuje środki finansowe powiatowi prowadzącemu placówkę. W 2024 roku podpisano 5 porozumień dotyczących umieszczenia i pokrywania kosztów związanych z pobytem dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej na terenie powiatu kraśnickiego. W 2024 roku PCPR w Kraśniku współpracował z 28 powiatami w sprawie umieszczenia dzieci i pokrywania kosztów ich pobytu w placówkach na terenie powiatu kraśnickiego i poza nim.

Przy realizacji umów, Centrum współpracowało z 8 gminami z terenu powiatu współfinansującymi koszty pobytu dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Podpisano 11 umów na współfinansowanie pobytu dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Współfinansowanie gmin za rok 2024 z tytułu realizacji umów przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Gminy współfinansujące koszty pobytu dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu kraśnickiego

1.	Gmina Dzierzkowice	128.901,18
2.	Gmina Zakrzówek	50.657,57
3.	Gmina Anopol	165.913,36
4.	Gmina Kraśnik	170.387,30
5.	Miasto Kraśnik	989.734,02
6.	Trzydnik Duży	104.263,50
7.	Gmina Gościeradów	347,99
8.	Gmina Wilkołaz	1683,88
	Razem	1.611.888,80

Źródło: dane własne PCPR w Kraśniku

W roku 2024 powiat kraśnicki przekazał kwotę **3.944.743,53 zł** na utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu kraśnickiego i innych powiatów:

- dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów – **120.924,02 zł**,
- dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez powiat – **2.530.925,68 zł**,
- dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych na zlecenie powiatu – **1.292.893,83 zł**.

Na zlecenie powiatu kraśnickiego, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce z siedzibą w Warszawie przyjęło do realizacji na lata 2023-2025 zadanie z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej pod nazwą „Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego i interwencyjnego wraz z zapewnieniem wspólnej obsługi ekonomiczno-administracyjnej i organizacyjnej w okresie od 01.01.2023r. do 31.12.2025r.” na łączną kwotę **11.773.200 zł**. Wykorzystana kwota dotacji w 2024r. wyniosła **3.470.028,10 zł**.

Zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej

1. Poszukiwanie kandydatów na rodziców SOS.
2. Organizacja szkoleń dla wychowawców placówek opiekuńczo-wychowawczych z zakresu superwizji ich pracy.

3. Utworzenie placówki specjalistyczno - terapeutycznej dla dzieci z niepełnosprawnością.

Podsumowanie i wnioski

1. Powiat kraśnicki posiadał w 2024r. w pełni zabezpieczone własne potrzeby w zakresie umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
2. Wykorzystanie otrzymanej przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych w Kraśniku dotacji w 2024r. było mniejsze w stosunku do zaplanowanych środków w umowie z uwagi na mniejszą liczbą dzieci przebywającą w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

6. Usamodzielnienia wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy

Zakres pomocy skierowanej w roku 2024 do wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej był następujący:

Pomoc na usamodzielnienie - w roku 2024 została skierowana do 13 wychowanków na łączną kwotę 92.885,00 złotych.

Pomoc na kontynuowanie nauki – w roku 2024 na ten cel wydano łącznie 178.477,25 zł na 257 świadczeń dla 31 wychowanków pieczy zastępczej.

Pomoc na zagospodarowanie – w roku 2024 roku taką pomoc uzyskało 14 wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych na łączną kwotę 33.146,00zł. Przed przyznaniem tego rodzaju pomocy pracownik socjalny PCPR wraz z wychowankiem i opiekunem ustalał jej składniki.

Tabela 7. Świadczenia otrzymane przez wychowanków rodzin zastępczych roku 2022, 2023 i 2024.

Forma pomocy	Usamodzielnienie			Kontynuowanie nauki			Zagospodarowanie			Ogółem		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Liczba osób	4	7	12	17	20	20	2	6	12	23	25	44
Liczba św.	4	7	12	70	163	180	2	6	12	76	43	204
Kwota w zł.	19.411	43.154	83.917,00	27.353,32	104.921,71	121.459,25	3.564	14.015	28.835,00	105.221,29	162.090,71	234.211,25

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku.

Dokładne zestawienie zakresu pomocy udzielonej dla wychowanków placówek w roku 2024 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 8. Świadczenia otrzymane przez wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych w roku 2022, 2023 i 2024

Forma pomocy	Usamodzielnienie			Kontynuowanie nauki			Zagospodarowanie			Ogółem		
	Rok	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023
Liczba osób	4	10	1	7	8	11	28	7	2	13	25	14
Liczba św.	4	10	1	45	26	77	2	7	2	51	43	80
Kwota w zł.	30.594	57.422	8.968,00	27.353,32	16.964,71	57.018,00	5.474	13.245	4.311,00	63.421,32	87.631,71	70.297,00

Źródło: dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku

Wypłaty w/w świadczeń były realizowane terminowo i w należnym wychowankom zakresie dzięki zabezpieczeniu przez samorząd powiatowy środków finansowych, stosownie do potrzeb usamodzielnianych wychowanków.

7. Mieszkania chronione

Na zlecenie powiatu kraśnickiego w grudniu 2019 roku zostały utworzone mieszkania chronione. W ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce, Program SOS Wioski Dziecięcych Kraśnik przyjęło do realizacji zadanie pod tytułem „Prowadzenie na terenie powiatu kraśnickiego mieszkań chronionych treningowych dla 5 usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej w okresie od 01.01.2023r. do 31.12.2025r.”. Mieszkania znajdują się przy ul. Piaskowej 30/6 w Kraśniku i liczą 5 miejsc. Średni miesięczny koszt utrzymania osoby w mieszkaniu treningowym w roku 2024 wynosił 526,90 zł. W roku 2024 z pomocy w formie mieszkania treningowego skorzystało 7 usamodzielnionych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. W 2024 roku kwota wykorzystanej przez Stowarzyszenie dotacji wyniosła 55.529,10 zł

II. Zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej

W trosce o prawidłowe, profesjonalne funkcjonowanie rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim, a co za tym idzie zapewnienie najwyższej jakości

opieki i wsparcia dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej uzasadnionym działaniem jest:

- dalsze promowanie rodzicielstwa zastępczego poprzez wykorzystanie dostępnych narzędzi informacyjno-medialnych o zasięgu lokalnym i poprzez inne formy komunikacji ze środowiskiem, np. „Dzień rodzicielstwa zastępczego”;
- tworzenie kolejnych niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych;
- potrzeba pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych;
- systematyczne udzielanie rodzicom zastępczym wsparcia indywidualnego w zakresie pokonywania indywidualnych trudności i problemów związanych z pobytem dziecka w pieczy zastępczej;
- organizowanie rodzicom zastępczym wzajemnego wsparcia grupowego w celu wzajemnej integracji i wymiany doświadczeń związanych ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej;
- realizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka z zakresu superwizji ich pracy;
- doskonalenie wzajemnej współpracy wszystkich uczestników systemu wsparcia dziecka i rodziny (ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, urzędy miast i gmin, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze, policja, straż miejska, powiatowy urząd pracy, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, sądy, kuratorzy dla nieletnich i dorosłych, wolontariusze, media, ośrodek adopcyjny) w celu wykorzystania posiadanych zasobów dla podnoszenia skuteczności prowadzonych działań;
- zapewnienie rodzinom zastępczym podstawowego wsparcia psychologicznego pod kątem wzmacniania motywacji do pełnienia tej funkcji oraz wzmacniania osobistych kompetencji wychowawczych;
- kontynuacja wspólnych wyjazdów w środowisko koordynatorów;
- kontynuacja odwiedzin w środowiskach rodzin zastępczych również w godzinach popołudniowych, w szczególności w rodzinach wymagających wsparcia (problemy wychowawcze z małoletnimi i niskie kompetencje wychowawcze rodziców) na minimum dotychczasowym poziomie;
- podejmowanie działań sprzyjających rozwojowi wolontariatu na rzecz pracy z rodzinami zastępczymi oraz dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej;
- motywowanie rodziców zastępczych do korzystania z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego na terenie powiatu kraśnickiego;

- uregulowanie procedur dotyczących odbierania dziecka z rodziny biologicznej do pieczy zastępczej w razie wystąpienia interwencji;
- uszczegółowienie współpracy z Sądem Rejonowym w Kraśniku - z III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich oraz kuratorami sądowymi;
- potrzeba pozyskania potencjalnych kandydatów na rodziców zastępczych.
- potrzeba realizacji szkoleń dla wychowawców placówek opiekuńczo-wychowawczych z zakresu superwizji ich pracy.

III. Podsumowanie i wnioski

Podsumowując rok sprawozdawczy, należy stwierdzić, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku jako Organizator rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu kraśnickiego płynnie i w sposób ciągły realizowało zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dokładając wszelkich starań, aby każde dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej miało zapewnione właściwe warunki opieki i wychowania w formie pieczy zastępczej. Wszystkie postanowienia Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w zakresie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej przekazane do realizacji zostały wykonane natychmiast, bez zbędnej zwłoki.

Podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kraśniku działania koncentrowały się na wspieraniu rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej jako efektywnych wychowawczo i korzystnych ekonomicznie rozwiązań. Zastępcze, rodzinne formy opieki nad dzieckiem są najlepszym rozwiązaniem w sytuacji, kiedy dziecko pozbawione jest możliwości wzrastania i rozwoju w rodzinie naturalnej. Rodziny zastępcze stwarzają szansę zabezpieczenia w sposób właściwy potrzeb emocjonalnych dzieci, to jest: potrzebę miłości, poczucie bezpieczeństwa, akceptacji, uznania. Ponadto, wychowanie w warunkach rodzinnych daje dzieciom naturalną możliwość wszechstronnego przygotowania się do samodzielnego i odpowiedzialnego życia. Tworzenie zawodowych rodzin zastępczych należeć będzie w najbliższej perspektywie czasowej do najważniejszych zadań organizatora pieczy zastępczej, gdyż potrzeby w tym zakresie są wysokie.

Nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu rodzinnej pieczy zastępczej czuwa Zarząd Powiatu w Kraśniku, który sprawuje kontrolę nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy

dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Zarząd powiatu w związku z przeprowadzaniem postępowaniem kontrolnym ma prawo do:

- żądania informacji, dokumentów i danych, niezbędnych do sprawowania kontroli,
- wstępu w ciągu doby, w tym w porze nocnej - w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka, do obiektów i pomieszczeń kontrolowanej jednostki, rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka, w których wykonywane są ich zadania,
- przeprowadzania oględzin obiektów, składników majątku kontrolowanej jednostki oraz przebiegu określonych czynności objętych obowiązującym standardem,
- przeprowadzania oględzin obiektów, w których kontrolowana rodzina zastępcza lub osoby prowadzące rodzinny dom dziecka sprawują pieczę zastępczą,
- żądania od pracowników kontrolowanej jednostki, rodziny zastępczej lub osób prowadzących rodzinny dom dziecka udzielenia informacji w formie ustnej lub pisemnej w zakresie przeprowadzanej kontroli;
- obserwacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- przeprowadzania indywidualnych rozmów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, w tym zasięgania opinii dzieci, z uwzględnieniem ich wieku, możliwości intelektualnych oraz stopnia dojrzałości poznawczej.

Czynności kontrolnych nie może dokonywać koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Przy przeprowadzaniu postępowania kontrolnego zarząd powiatu może korzystać z pomocy osób posiadających specjalistyczną wiedzę z zakresu przedmiotu kontroli. W związku z powyższym, opracowanie skutecznej procedury, wraz z określeniem odpowiednich kompetencji osób uprawnionych do kontroli leży w gestii właściwych organów powiatu.

Sporządzając niniejsze sprawozdanie należy z pełną odpowiedzialnością podkreślić, że miarą powodzenia funkcjonowania systemu rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kraśnickim będzie skuteczne zaangażowanie w proces pomocy dziecku i rodzinom tych instytucji i osób, które uczestniczą w procesie powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Wskaźnikami, które pozwolą wyrobić sobie pogląd o skuteczności działań, są trzy z nich:

- 1) liczba dzieci, która powróciła do rodziny biologicznej z pieczy zastępczej;
- 2) liczba dzieci, która z rodziny zastępczej została przekazana do adopcji;
- 3) zmniejszenie liczby dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Sporządziły:
Justyna Mazurek
Magdalena Kania
Dorota Tybulczuk